

PLA D'ACCIÓ DOCENT

Incorporació conscient de l'humor per a la millora del clima d'aula i del gaudi docent.

per Nahuel Statuto

1. Introducció i justificació del pla de treball

Aquest pla d'acció s'inscriu dins del marc de la pràctica reflexiva i la recerca-acció docent, entenent la docència com una activitat susceptible d'anàlisi, revisió i millora contínua. A partir de l'experiència de microteaching realitzada i de la reflexió posterior sobre la meva actuació a l'aula en general, he identificat un aspecte clau de la meva pràctica docent susceptible de millora: la incorporació conscient de l'humor a l'aula.

Tot i que la meva docència es caracteritza per una bona estructuració del contingut i una clara orientació als objectius d'aprenentatge, el to general tendeix a ser formal. Aquest fet pot limitar la proximitat amb l'alumnat i reduir el meu propi gaudi de la docència. El present pla neix, per tant, amb una doble finalitat: millorar el clima d'aula i augmentar el benestar docent.

L'humor ha tingut sempre un paper rellevant en la meva vida personal i forma part de la meva manera natural de relacionar-me amb els altres. Des de fa temps he tingut la voluntat d'incorporar-ne més a l'aula, ja que les ocasions en què ho he fet de manera espontània he percebut una diferència clara tant a nivell personal com en la dinàmica del grup. Personalment, he notat una major satisfacció i benestar en finalitzar la sessió, mentre que en relació amb l'estudiantat s'ha generat una connexió més propera i una interacció posterior més fluida. Aquesta experiència reforça la idea que l'humor no només pot contribuir al clima d'aula, sinó també a la qualitat de la relació pedagògica.

2. Què sé sobre el tema i què considero que hauria de saber

La literatura pedagògica destaca l'humor com un recurs didàctic capaç de reduir l'ansietat, augmentar la motivació i afavorir un entorn d'aprenentatge positiu. Diversos estudis apunten que l'ús adequat de l'humor pot reforçar el vincle docent-alumne i facilitar la comprensió de continguts complexos [1-3].

Tanmateix, l'humor requereix un ús conscient i respectuós. Fins ara, el meu coneixement ha estat majoritàriament intuïtiu, fet que fa necessària una formació específica, com els cursos oferts per l'IDP, per adquirir eines i criteris pedagògics sòlids.

3. Anàlisi i valoració de l'observació preliminar

L'anàlisi del microteaching i la revisió posterior del vídeo m'han permès identificar una dinàmica d'aula estructurada i clara, en la qual sí que apareixen moments d'humor. Tanmateix, aquest humor es manifesta de manera puntual i no planificada, fet que possiblement en limita el seu potencial pedagògic i la seva capacitat de contribuir de manera sostinguda al clima emocional de la sessió. La seva presència respon més a la improvisació del moment que a una estratègia conscient integrada en la planificació docent.

L'observació realitzada pels companys va ser molt positiva i els comentaris rebuts van ser, en general, excel·lents. Es va valorar especialment la claredat de l'explicació i la fluïdesa en la comunicació. No obstant això, el format reduït de deu minuts de microteaching no em va permetre desenvolupar totes les idees ni aplicar tots els recursos que inicialment havia previst, fet que també condiciona l'anàlisi de la sessió.

Malgrat que durant la intervenció em vaig sentir còmode i amb la sensació d'haver realitzat una bona actuació, posteriorment em va quedar el dubte sobre si l'humor utilitzat havia estat plenament adequat i inclusiu, i si l'elecció de determinades expressions per adoptar un ton més proper havia estat la més encertada. Aquesta incertesa reforça la necessitat d'aprofundir en un ús més conscient, reflexiu i fonamentat de l'humor com a eina docent.

4. Objectiu i elaboració del pla d'acció

L'objectiu central d'aquest pla d'acció és introduir l'humor a l'aula de manera conscient i planificada per millorar el clima d'aprenentatge, afavorir una major participació de l'estudiantat i incrementar el meu propi gaudi i benestar docent. Aquest objectiu parteix de l'anàlisi del microteaching i de la voluntat d'evolucionar cap a una pràctica més natural, propera i emocionalment equilibrada.

L'humor no es planteja com un element accessori o improvisat, sinó com un recurs pedagògic integrat en la planificació de les sessions, utilitzat amb criteri, respecte i coherència amb els continguts.

Accions formatives i preparatòries

Una primera línia d'actuació és la participació en formacions específiques de l'IDP de la Universitat de Barcelona relacionades amb l'humor, la comunicació docent i la narrativa a l'aula, com ara el curs “Ensenyar i divulgar amb humor” i el curs “Storytelling per a

professionals: comunicar amb impacte". Aquestes activitats permetran fonamentar teòricament l'ús de l'humor i adquirir eines pràctiques per aplicar-lo amb criteri pedagògic.

Paral·lelament, es preveu una revisió de recursos bibliogràfics i experiències docents que ajudin a identificar bones pràctiques i límits en l'ús de l'humor en educació superior.

Planificació d'intervencions humorístiques

La segona línia d'acció consisteix a integrar moments d'humor planificats dins les sessions docents. Això implica identificar espais concrets on l'humor pugui facilitar la comprensió o reduir la tensió cognitiva, així com preparar exemples, analogies o comentaris vinculats al contingut.

L'objectiu és evitar un ús exclusivament espontani i avançar cap a una incorporació més estructurada, mantenint sempre un enfocament respectuós i inclusiu.

Reflexió sistemàtica i evaluació formativa

Finalment, el pla incorpora un procés de reflexió continuada després de cada sessió. Aquesta reflexió inclourà una autoavaluació sobre l'ús de l'humor, la seva adequació i la resposta percebuda de l'estudiantat.

També es recollirà feedback puntual de l'alumnat per valorar si el clima d'aula es percep com més distès i si els recursos utilitzats contribueixen positivament a l'aprenentatge. Aquest procés permetrà ajustar progressivament la pràctica docent dins d'un marc de millora contínua.

5. Intervenció, anàlisi i evaluació de la pràctica docent

La fase d'intervenció consistirà en la implementació progressiva de les estratègies definides en el pla d'acció dins de les sessions docents regulars. L'objectiu no és introduir canvis abruptes, sinó integrar de manera natural i coherent els recursos humorístics planificats, observant amb atenció el seu impacte real en el desenvolupament de la classe.

Aquesta intervenció es durà a terme mantenint la mateixa estructura acadèmica i rigor conceptual habitual, de manera que l'humor actuï com a element facilitador i no com a

element disruptiu. Es prioritzarà un ús contextualitzat, vinculat als continguts i alineat amb els objectius d'aprenentatge de cada sessió. La intenció és generar un clima més distès sense perdre exigència ni profunditat acadèmica.

Per tal de garantir una mirada analítica sobre la pròpia pràctica, algunes sessions podran ser enregistrades amb finalitats exclusivament formatives (audio i/o video). Això permetrà revisar posteriorment el tot, el moment i la naturalesa de les intervencions humorístiques, així com la resposta verbal i no verbal de l'estudiantat. De la mateixa manera, es podrà comptar puntualment amb l'observació d'algun company docent que pugui aportar una mirada externa i complementària.

L'anàlisi de la intervenció se centrarà principalment en tres dimensions:

1. **El clima d'aula**, valorant si es percep un entorn més proper, relaxat i participatiu.
2. **La participació de l'estudiantat**, observant si augmenten les intervencions espontànies o la interacció durant la sessió.
3. **El benestar docent**, analitzant la meva pròpia percepció de satisfacció, comoditat i gaudi en finalitzar la classe.

L'avaluació d'aquest procés es fonamentarà en instruments qualitatius i reflexius, coherents amb l'enfocament de recerca-acció. Entre aquests instruments s'inclouran:

- L'autoobservació mitjançant la revisió de gravacions.
- L'elaboració d'un diari de classe breu i estructurat després de cada sessió.
- Qüestionaris anònims i puntuals a l'estudiantat per recollir percepcions sobre el clima d'aula.
- Converses o feedback informal amb companys docents.

Aquest procés integrat d'intervenció, anàlisi i avaluació permetrà no només valorar l'eficàcia de les accions implementades, sinó també ajustar-les progressivament, mantenint una actitud oberta, crítica i orientada a la millora contínua. L'humor deixa així de ser un element improvisat per convertir-se en un objecte d'estudi i desenvolupament professional conscient.

References:

- [1] Banas, J. A., Dunbar, N., Rodriguez, D., & Liu, S. J. (2011). A review of humor in educational settings: Four Decades of Research. *Communication Education*, 60(1), 115–144. DOI: 10.1080/03634523.2010.496867
- [2] Garner, R. L. (2006). Humor in pedagogy: How ha-ha can lead to aha! *College Teaching*, 54(1), 177–180. DOI: 10.3200/CTCH.54.1.177-180
- [3] Martin, R. A. (2007). *The Psychology of Humor*. Elsevier.
<https://www.sciencedirect.com/book/9780123725646/the-psychology-of-humor>